

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, szombat 1913. augusztus 30

190. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3. I. em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 400.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre . . . . . 24 kor. | Negyedévre . . . . . 6 kor.
Félévre . . . . . 12 kor. | Egy órára . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A nép és az ujság.

Egy barátom beszélt nekem, hogy nem régiben vonaton utazván, a szántóföldeken dolgozó munkások odarohantak a száguldó vonat mellé, s kalaplengetve hadonászva kibálták a vidéket néző utasoknak: ujságot! ujságot! Tudniillik, hogy az utazók dobják ki nekik a már elolvasott hírlapjaikat.

Nemrégiben pedig a vasuti örök kérték arra a nagyözönséget, hogy amikor a vonatjuk elhalad egy-egy órház mellett, gondoljanak a bentlakókra, akik a világtól elmaradottan, néha a legközelebbi valamire való helységtől többi napi járóföldnyire élnek le éveiket, s akik nem is mozdulhatnak el hivataluk miatt az apró órházaktól és dobáljanak ki az ablakból egy-egy ujságot. Mait, tegnapi, hiszen az ő számukra a tegnapi ujság is éppen olyan ujság, mint a mai.

Mindenesetre örvendetes tények ezek, s ezeken úgy is mint a kultúra terjedését minden igyekezetemmel óhajtó, ugysis mint ujságot író ember, csak lelkesedni tudok. Azonban ezekből a tényekből mégsem azt a kézenfekvő konzekvenciát igyekszem levonni, hogy lám: mennyire terjed az olvasási kedv és vágy a mi népünkben. Nem, mert nekem, akinek egyszer-másszor volt és van alkalmam a nép érdeklődését, tanulni vágyását megfigyelni, igazán nem meglepetés az, ha hallom, hogy a falusi nép — aki-

„A Tengerpart” tárcája

A gyógyíthatatlan.

Közép-Oroszország egy kis városában töltöttem a nyári hónapokat. Egy régi ismerőssémmel laktam, aki kerületi orvos minőségében működött ott.

Néhány nappal érkezésem után, hogy ebéd után kedélyesen elbeszélgettünk Iwan barátommal, — mialatt mély esönd uralkodott a házban, az udvarban és az utcán: hirtelen idegen hang szólalt odakünn az udvaron.

— Iwan Iwantsch, Iwan Iwantsch!

— Mi az ejh? kérdezte barátom és püspökségében, esoszogva lépett a nyitott ablak elé:

— Csak egy pár szóra, Iwan Iwantsch.

— Isten hozta, páter diaconus: nos, mi a baj, micsoda pár szó... És leült az ablak előtt.

— Jó napot!... Hát csak azért jöttem...

— Mondja meg mindenekelőtt, szaki totta félbe az orvos — föl hagyott-e az ivással és szedi-e a vasat?

— Fölhagytam az ivással.

— Jól van. És a vas?

— Igen, hisz épp erről akartam önnek szólni.

— Nos?

— Hogy oda bejut-e.

— Mi az — hogy „bejut-e”? Mit beszél?

ről olyan fensőbbeségesen szokták itt a városban a kávéházakban kijelenteni, hogy állati életet él — mennyire sóvárog egy kis komoly szellemi táplálék után.

En ezt mind jól és régebben tudom már, semhogy most azt mondánám: örvendetes, hogy a nép is akar ma már olvasni.

Hát persze, hogy akar, sőt olvas is. Persze, könyvet még nem vásárol, de már ott tart, hogy a könyvet elolvassa, ha hozzájut. És pedig — s itt ez a fontos — elolvas válogatás nélkül minden könyvet.

Hogy mennyire elolvas, arra nézve igazán megható példáját olvastam nyomtatásban egyik népkönyvtárat kezelő tanító jelentésében, aki arról számolt be hivatalosan, hogy a falusi gazdák a könyvtár minden könyvét végigolvasták, sőt még az Idegen-szavak szótárát is többen kivették s haza vitték. (Hogy mit keres a falusi népkönyvtárakban az Idegen-szavak szótárát, arra mai napig sem tudtam magamnak kielégítő feleletet adni. Legvalószínűbb, hogy valamelyik antiquariustól volt néhány száz belőle, s szeretett volna tőlük jószerével szabadulni. Ilyen alkalmakra különösen alkalmasak a népkönyvtárak.)

Tehát — miután a nép akar olvasni és el is olvas mindent, ami a kezébe akad — elsőrendű fontos kultur és társadalmi érdek lenne, hogy csak igazán értékes könyvek kerüljenek a kezébe. Persze, ingyen jusszon ehhez, mert a nép — a világ minden népe — nagyon ritán gondol arra, hogy köny-

vet kellene vásárolni. Pár százezer korona évente ez irányban okosan és becsületesen felhasználva, gyönyörű gyümölcsöket teremne öt-tíz év alatt.

A kérdést mindenestre az ujságoknál kellene megragadni, hiszen bizonyos, hogy minden olvasni valók között az ujság áll az olvasó ember pillanatnyi és állandó érdeklődéséhez a legközelebb.

Arról, — sajnos, — beszélni sem igen lehet nálunk, hogy nagyon-nagyon olvasó, de kitűnően szerkesztett, becsületes lapot, még pedig napilapot adjunk a nép kezébe. Ezt már nálunk igen sokszor próbálták, de a kiinduló pont soha nem az volt, hogy a népnek kell az ujság, hanem az, hogy valamelyik protekcióval bíró ember existenciát akart alapítani a kormány által támogatott „néplap” segítségével. Persze, nem értett hozzá s csinált olyan lapot, amely még ingyen sem kellett a kutyának se. Hát mi nem ilyen lapról beszélünk, hanem miután a legprimitívebb emberek számára készülné az, tehát legjobban, legokosabban megszerkesztett lapra gondolunk, amely tudatában van annak, hogy a nép egyik naponként fellépő tanítója ennél fogva becsületes, igazmondó, jóhiszemű igyekeznék minden erejével lenni.

De persze ehhez való szerkesztőt nem lehet az utcán találni, s nem lehet az sem erre feltétlenül alkalmas, aki ezzel az ötlettel egy szép napon az utcáról séta közben beköszönt oda, ahol az e fajta ügyeket in-

Mit jelentsen ez: A pontba? És azután: hol van az ér és hol nincs? Hallgasson ide: a vas a vérbe jut. Érti?

— Igen.

— Gyógyítja és erősíti az idegeket.

— Igen. És aztán?

— Mit akar még?

— És a lélekbe?

— Mi — a lélekbe?

— Nos, hogy bejut-e a lélekbe is? Hogy azt is helyreállítja-e?

Az orvos türelme fogván volt. Fölkelt.

— Nem, Arkadij — szólt indulatosan — nem tartom ki tovább... Ne csacsogjon annyit, hagyjon föl az ivással és ne zaklasson engem. Azt akarja, hogy új lelket adjak magának, he?

Az orvos haragos szavaira a pap is keményen, durván szólt vissza:

— És mi hasznom van ezekből — ezekből az idegekből, mi? Ha nem jut be a pontba az a vas? Ha csak megkerüli a betegséget — ezeket az idegeket érti — és nem magát a főpontot?

Az orvos nem válaszolt és dühösen fel és alá szaladt a szobában. Hirtelen felém fordult:

— Nos, mit szól sz egy ilyen beszélgetéshez? Hallottad?

— Igen, válaszoltam, de hát mit akar tulajdonképpen?

— Ah, bánom is én. De gondold csak meg: minő gyötrelmem ez: naponta végighallgatni ezt az örületes buta csacsogást! És ezeket a hülyéket gyógyítsa az ember!

Hová „jusson be”? És micsoda?!

— A vas. Hogy valóban bejut-e abba, hogy mondjam...

— A vérbe, akarja mondani? A szervezetbe?

— Igen, igen — hogy valóban — ugyan-is...

— Ah, Arkadij atya, vagy hogyan is hívják, hány-szor nem mondtam meg magának: igenis elvegyül a vérrel. Minek, az ördögbe is, minek rendeltem volna különben?

A pap köhécselt.

— Arkadij — folytatta az orvos — nyomatókkal ejtve minden egyes szót — maga ivott, sokat ivott. A vére most már nem vér, hanem víz, érti? Víz és nem vér!

— Boesánatot kérek, vágott szavába Arkadij — édes istenem, hiszen nem erről beszélék én... Víz az, hisz magam is tudom, hogy víz.

— Nos, hát akkor minek szaporítsuk a szót, csak szedje a vasat!

— És akkor majd bejut valóban a gyökérbe?

— Nem tudom, micsoda gyökérről beszél itt. Hová akar ez kilyukadni?

— Tudni akarnám: hogy bejut-e abba a pontba.

— Hová? A gyökérbe? A pontba?

Hová még?

— Azaz, például éppen magába az érbe.

— Tudja mit, Arkadij atya — kezdte szigorúan az orvos — azt akarom mondani magának: így nem beszélhetünk egymással. Ezt a csacsogást nem érti meg az ördög sem.

tézik.

Addig pedig, amíg az ilyen álom nálunk is valóra válhatik, a magyar sajtónak kellene önmagába szállania. Becsületesen tudatára kellene ébrednie kiválóan fontos szerepének, amikor látja, hogyan sóvárogja őt a magyar nép, tudatára kellene ébrednie annak, hogy a sajtó nevelő és oktató kultureszköz, nem pedig kizárólag politikai heccék és hazugságok, vad izgatások vagy buta szenzációk és családi disznóságok elhelyezésére való szemétdomb, amely nevelhet hazugokat, orgyilkosokat, de jóra való, komolyan tovább érdeklődő, higgadt, az értékes embereket, értékes irodalmi, művészeti irányokat megismerő embereket soha. Az ilyen sajtótól értékes impulzust senki sem kaphat.

De hát ehhez igen sok becsületérzés kellene, s a sajtónak olyan megbecsülése, a mely éppen a sajtóból — persze egy-két kivételt koncedálva, — hiányzik. Ezért szór azután a nép erkölcsi mételet, jellemet meg-ingató mérget, elvtelenséget azokról a hasábokról, amelyekről legalább is éppen úgy beszivná a szép, a nagy, a nemes dolgok, a becsület, a tisztesség élesztőjét is.

Ujdonságok.

—o—

Tájékoztató.

— *A kir. kormányzó* magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— *A tengerészeti hatóság* épületében levő m. kir. *biológiai állomás és aquárium* díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— *A városi könyvtár* naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

— *A népkert* (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— *A temető* naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— *ACunard* magyar-amerikai vonal kivándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 filléért kaphatók.

— *A tersattói Frangepán-vár* naponta

Nos, annyit mondhatok: az én vidéki barátain mind roppantul boldogok, ha türelmes hallgatóra akadnak, kinek kedvük szerint beszélhetnek önfeláldozásukról, türelmükről és sok egyéb tulajdonságaikról, melyeket nem lát és nem becsül meg senki. Egy jó negyedóraig írta le nekem, mi mindent kell eltűrnie az őt környező tudatlanság által — nevétségesen csekély fizetésért... — Iwan Iwantsch! Iwan Iwantsch! most bátortalanul, szinte siránkozva hangzott föl újra Arkadij szava.

— Iwan Iwantsch! Iwan Iwantsch! most bátortalanul, szinte siránkozva hangzott föl újra Arkadij szava.

Az orvos meglepődve lépett az ablak elé.

— Mi! Maga még itt van? De hát mit akar még?

— Bocssásson meg, az istenért, Iwantsch! De hát mit tegyek? Hiszen meg kell tudnom, hogyan áll a dolog! Kitél kérlek tanácsot... Itt a városban mines senki. Mindannyian csak a fizetésükre gondolnak, azoktól nem kérdezhetek semmit.

— Nos, én nem segíthetek magán.

— Az olvasás például használ? Mit gondolt?

Az orvos ujjával dobolt az ablakdeszkán és hallgatott.

— Ha például olyan alapvető olvasmány, az csak helyreállítana? Mit gondolt?

— Persze — válaszolta az orvos szóra-között.

— Istenemre, én is azt hiszem! A pirulák a vérek és az idegeknek — és az olvasás a léleknek... Igen, fölhagyok az ivással!

— Azt már jól teszi.

megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki hiddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— *József főherceg diszkertje* (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a fenséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— *A Danubius-hajógyár telepe*, a rizshántológyár, a papirgyár, kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— Az „*Adriatica*“ cognacgyár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d. u. 3 órától 6-ig.

— *A kivándorlási ház* megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

—o—

MOHÁCS.

(1526. augusztus 29.)

Hős vértől pirosult gyásztér, sóhajtvá köszöntlek! Ezrek ajkairól hangzott el ma Mohács-on a költőnek fájdalomteli köszöntése.

Szoliman végtelenül boszantá II. Lajos és kormánytanácsának vonakodása, hogy a Habsburg-ház birtokai ellen küldött török csapatokat nem engedték szabadon átvonulni az ország határain keresztül.

Szoliman elhatározta, hogy egyenesen Magyarország ellen indul és nagy előkészületeket tétetett a véresnek ígérkező hadjáratra.

Junius vége felé kezdik körülhordozni az országban a véres kardot, annak jeléül, hogy nagy veszélyben a haza. Julius második az általános táborba szállás határnapja. Tolnában kellett volna gyülekezniük a hadaknak, azonban a főuraknak és nemeseknek a kitűzött időre még híre sem volt Tolnában. Pedig Szoliman már Belgrád alatt táborozott és nagyvezére, Ibrahim, átkelt a Száván, hogy a Szerémség több várát elfoglalja, ami meg is történt. Tomory kalocsai érsek, a délvidék főkapitánya, csekély 1500 főnyi seregével képtelen volt a török ellen sikerrel védekezni. De még ez a kis sereg sem volt zsolddal és hadifőlszereléssel ellátva.

A Dráva vidékének a védelmére küldött Báthory nádorispán Pécsen vesztegelt és

— Istenemre, fölhagyok vele! Vigyen az ördög, ha hazudom! A pirulák és az olvasás, talán mégis helyreállítanak, mi?

— Talán — dörmögte az orvos — most már minden érdeklődés nélkül, minthogy más valamire gondolt.

— Istenemre, ez nagyszerű lesz! Iwan Iwantsch! Legyen nekem atya, atyuska! — folytatta panaszos hangon Arkadij.

— De hát mit akar tőlem?

— Köszönőzzön nekem könyveket! Legyen irgalmas!

— Ejh, miért nem? Akár rögtön... Jöjjön hát be.

Belépett. Vézna testalkatu, sovány ember volt, kopott papi ruhában: bátortalanul, lábujjhegyen követte Iwan Iwantschot a mellékszobába. Hogy elhaladt mellette, látta a szeméit. Sajátságos szemek voltak, félig rajongók, félig ijedtek, tétova tekintetűek. Szinte kidülledtek a sápadt, sovány arcból, mely még fiatal volt, hosszú szőke haja volt és rövid kis szakáll, melyet idegesen tépdesett kezével, mialatt lábujjhegyen a mellékszobába osont.

Gyámoltalan, siralmas benyomást keltett ez a vézna, félfenken görnyedező test, ez a beteg, ijedt arc, — e rémülettel és határozatlan nyugtalansággal teli szem.

— Itt vannak a könyveim. — Keressen ki valamit! Milyen könyvet akar? — ballatázott a mellékszobából barátom hangja.

— Szeretnék — valami — valami alapvetőt.

— Nos, csak válasszon... Tessék, egy

az ellenállást meg sem kísérelve, visszatért Budára.

Mikor Tomory az alföldi nemesség hadbaszállását sürgette, attól azt a választ kapta, hogy addig mozdulni sem fog, míg a király személyesen nem szálland táborba. Szapolyai erdélyi vajda parancsot kapott, hogy táborával siessen a királyhoz, a azonban sohasem történt meg. Az ütközet napján Szegedig jutott seregével, míg Frangepán Kristóf jókora haddal Zágrábnál vesztegelt, a cseh és morva segélyesapatok pedig Győr és Fehérvár vidékén kalandoztak.

Két héttel az ütközet előtt a magyar seregnek még nem volt fővezére. A gyöngé, hiányosan nevelt király nem volt arra alkalmas. Hadifoglalkozást ezideig egyáltalán nem üzött. Frangepán Kristóf és Szapolyai távol voltak a seregeikkel. A már előbb fölkért Salac Miklós, V. Károly vezére, vonakodott fővezéretet vállalni a magyar seregben. Tudta, hogy miért. Mikor magának a királynak sem engedelmeskedett a hadba vonult nemesség. Nem maradt egyéb választás. Tomory érseknek kellett minden vonakodása ellenére is, a sereg vezérletét átvennie. Még a legtöbb képességet ő egyesítette magában. Szapolyai György rendeltetett fősegítségül.

A király seregével Szekszárd és Bántfán keresztül Szekesőre (Szekeső) vonul és elhagyva a Mohácsot északnyugat felől körülvevő dombos vidéket, leereszkedett a mai Lányesok, Nvárad és Kölköd közegek között elterülő síkságra. Ami nagy hiba volt, mert ezzel feladta seregének természetes védelmet nyújtó és a sík fölött arakodó dombos vidéket. Tomory körülbelül 6000 főre tehető seregével a Mohácsotól délre eső, a Duna egyik moecaras mellékágának a védelme alatt üti fel táborát. A két sereg együttvéve sem tett ki többet 26—28 ezer embernél és összesen alig volt 80 ágyuja. Szoliman pedig nyugat felől másfél-száz ezer kipróbált harcossal és 300 ágyuval közeledett. Így virradt föl augusztus 29-ik napja, sok vitéz és a szabad Magyarország fölött bizony utóljára.

A magyar csapatokat már a reggeli órákban csatarendbe állították, de az ütközetre csak az estéli órákban került a sor, a folyóirat. Talán ezt akarja?

— Nem — ez alighanem csak olyasmi — olyasmi, ami csak mára való. Inkább valami — hm erősebbet.

— Erősebbet? — szólt az orvos, a könyveket ide-oda dobva. — Tehát valami erősebbet akar. Talán ezt a — Schlossert — itt? Ugy gondolom, ez valami erősebb.

— Mi az, Schlosser?

— Történelem.

— Igen, ez éppen nekem való. De kérem szépen, Iwan Iwantsch, valamit a legelső kezdetről fogva — olyasmit.

— Nos hát nézzük. A görögök! Tessék — itt van kezdetről fogva.

— Nagyon köszönöm. Tehát — ön azt mondja — ez az első kezdet?... —

— A görögök története első kezdetről fogva.

— Csak a görögök...

— Mi tetszik?

— Nincs olyasmi a görögök előtt?

— Persze. Itt van India története...

— És mines semmi — azelőtt?

— Istenemre, nem tudom, minek kell ez magának?

— Mert, mert magyszeretném kezdeni, például magától a gyökérről fogva.

— Megint a gyökér!

— Istenem, Iwan Iwantsch, mi értelme van ezeknek a felületességének? Ha az ember javulni akar, helyre akar állni: az alapjától kell — a gyökérről...

— Jól van már, jól! De hát mit — talán ezt akarja? „Az ember előtt?” Érti?

mi türelmetlenségre és zugolódásra hangolta a magyar sereget. Amikor a harci sisakot a király fejére tették, arcát halálsápadtság borította. Korán megöszült haja és sápadt arca kísérteties látványt nyújtott a leáldozni készülő napfényben. Körülötte jobbra-balra a primás, a nádor, az ország zászlósi, főurai, püspökei. Mögötte ezer vértés lovas közepén Drágfy János országbíró a királyi zászlóval. A királyt körülhordozzák és bemutatják a harcirendben álló seregeknek. A hosszú várakozás ideges nyugtalanságot kelt és délután követelik a harci jel megadását. Nagysokára megszólalnak a jelt adó kiáltók és a magyar sereg a győzelem biztos reményével tör a többszörösen nagyobb török seregre. A harci láz elfogja sereg zömét, megindul a közrefogott király is és vakon üldözik az ágyú felé hátráló ellenséget, mely egyszerre kétoldalt bomlik az ágyúk vonala előtt. A több száz ágyú egyszerre okádja a halált közvetlen közelségből a védtelen s tömött rohanó magyar seregre. Alig telik el másfél óra és 20.000 magyar tem borítja a véráztatta síkságot. Lajos pár hívével tudszáknak menekül, de fáradt lovával nem tud átugratni az ütközet színhelyétől eléggé távoleső, több öl széles és ingoványos Cselepatakon. Ott pusztult el.

A szerencsétlen királynak, az ország nemességének a színe-java és 20.000 vitézének az emlékét a nemzeti kegyelet tudvalevőleg nagyon, de nagyon szerényen őrzi. A kopott emlékmű a patakmalom közelében egy fejelmezetlen nemzedék sinköve, mely azonban, ugy látszik, nem sok tanulsággal szolgál az utókor fiainak.

—

— **A honvédelmi miniszter Fiumében.** Hazai Samu honvédelmi miniszter ma reggel Budapestre ideérkezett s az Ungaro-Croata Fürdő gőzösével Abbáziába utazott.

— **Személyi hír.** Kankovszky Ferenc miniszteri tanácsos ma megérkezett szabadságáról és mint kormányzó-helyettes átvette a kormányosság ügyeinek vezetését.

Vadász Lipót dr. igazságügyi államtitkár ma reggel Fiuméba érkezett és innen Lovranába utazott, ahol néhány hétig marad.

„Előtt”. — hát ez maga a gyökér.

— Igen, igen — ez az! — suttozta szinte kéjesen Arkadij.

— Itt van hát, Vigye.

— Isten áldja meg. Rögtön megkezdem. Éppen ez kellett!

— Nagyon örvendek!

— Nagyon hálás vagyok. Mert nekem újból kell kezdenem — ha az ember helyre akar állni: a gyökértől kezdve...

— Jól van, jól van.

Arkadij ismét áthaladt szobámon, miközben suttozva ismételte:

— hogy az ember helyreállhasson — a gyökértől kezdve...

Sietve távozott: meglátszott rajta, hogy rögtön meg akarja kezdeni az olvasást.

— Nos, gondold csak, kezdte barátom újra.

— És ezek a beszélgetések nap-ntap után ismétlődnek. Teljes két órán át kinez meg — minden cél és eredmény nélkül. Még ugyanaznap leissza magát és a legförtelmelebb dolgokat műveli — nincs otthona — felesége elhagyta — napról-napra jobban elzüllik: hát mindent „miből” akar kezdeni — pirulákkal és könyvekkel „helyreállítani”, és mindig látod, mindig az „érbe” jussz — a „főpontra”. Ah. Megelégeltem, mi? Sétáljunk egyet...

Az e hosszú sétánk alatt — azon az egész estén át, egy pillanatra sem tudtam feledni azt a szegény nyomorultat, ki gyógyíthatatlan lelki kínjait pálinkával, pirulákkal és könyvekkel akarja gyógyítani.

Gijeb Uspeaskij.

— **Térszene.** A városi zenekar ma, pénteken este fél kilenckor hangversenyt ad a Dante-téren a következő műsorral:

1. N. N. — Induló.

2. Mozart — A varázsfuvola, szinfonia.

3. Puccini — A Bohémek op. I. felv.

4. Catalani — La Wally op. ábrándja.

5. N. N. — Induló.

— **Hajósok figyelmébe.** A fiumei rév-hivatalhoz beérkezett távirati jelentés szerint Zára közelében, a San Antonio és San Nicoló közötti tengerszorosban kikötőépítkezések folynak s ezért a hajók csak csökkentett sebességgel és elővigyázattal haladhatnak a szorosban.

— **Egy Ungaro-Croata hajó balesete.** Az Ungaro-Croata hajóstársaság Croazia gőzöse tegnapelőtt este Sebenico mellett zátonyra jutott. Tegnap a hajó saját erejéből lejutott a zátonyról.

— **Iskolai hír.** Az állami polgári fiúiskola igazgatósága közli:

Az 1913—1914-ik iskolai évre szóló beiratások intézetünkben f. é. szeptember 2., 3., 4. és 5-én délelőtt 9 órától kezdődőleg fognak megtartatni. A Polgári fiúiskola első osztályába azon tanulók vétetnek fel, kik életük 9-ik évét betöltötték és az elemi iskola negyedik osztályából legalább elégséges bizonyítványt képesek felmutatni. A javító vizsgálatok szeptember hó 1-én d. e. 8 órától, a felvételi illetőleg tantervkülönbözeti vizsgálatok pedig szeptember 5-én szintén d. e. 8 órától kezdődőleg fognak megtartatni. Azon tanulók, kik először jönnek intézetünkbe, kötelesek szülőik, vagy azok megbízottai kíséretében megjelenni s a beiratásnál felmutatni születési anyakönyvi kivonatát, a legutóbbi iskolai bizonyítványt, továbbá az oltási vagy újraoltási bizonyítványt. Az ünnepélyes Veni Sancte szeptember hó 6-án fog megtartatni. Minden tanuló a beiratáskor az Értesítőre 1 koronát, az ifjúsági és tanári könyvtárra egy koronát, tanulmányi kirándulások céljaira 1 koronát, összesen tehát három koronát köteles fizetni.

A Klotild-utcai áll. elemi leányiskolánál és kisdudóvodánál a beiratások f. é. szeptember hó 1-én, 2-án, 3-án és 4-én délelőtt 9 órától 12 óráig az iskolaépület földszinti helyiségeiben tartatnak meg.

Szeptember 2-án délután 3 órakor lesznek a felvételi-, pótló- és javító vizsgálatok.

A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 5-én fog megtartatni.

A tanulók a beiratáskor szülőjük, vagy annak megbízottja kíséretében jelenjenek meg és az állami anyakönyvi hivataltól kiállított születési, továbbá oltási vagy újraoltási bizonyítványt kötelesek felmutatni.

Az állami felsőbb leányiskolába (Via Clotilde 1.) és a vele kapcsolatban levő leánygimnázium V. és VI. osztályába a beiratások szept. 1., 2. és 3-ik napjain délelőtt 9—12 óráig lesznek. A növendékek maguk nem jelentkezhetnek, hanem csak szülőik (gyámjuk) kíséretében.

Azon növendékek, kik — bármely osztályba — először iratkoznak be az iskolába, tartoznak magukkal hozni: 1. születési bizonyítványukat, 2. utolsó iskolai bizonyítványukat, 3. oltási, illetőleg újraoltási bizonyítványukat. A beiratás alkalmával minden növendék 14 K beiratási díjat fizet. Ezen díj fizetése alól senki sem menthető fel.

Az évi tandíj 40 korona, mely 4 részletben a 10 K is lefizethető.

— **Corso mozi** ma esti műsor: „Protea” négyfelvonásos kémdráma.

— **Autóverseny Zágráb és Susák között.** Az I. Horvát Automobil Klub legközelebbi autóversenyt rendez Zágráb és Susák között. Az autóverseny három szakaszban fog lefolyni. Az első szakasz: Zágráb, Stupnik, Jaska, Károlyváros, Tusilovics, Blagaj, Slunj, Rakovica, Plitvice 150 km. 800 m. Második szakasz Plitvice Leskóvac, Vrhovine, Zalognica, Otocsac, Brlog, Zuta-Okva, Zengg, Novi, Selce, Cirkvenica, Portoré, Buccari, Draga, Susák — 149 km. Harmadik szakasz: Susák, Csavle, Jelenje, Mrzla vodica, Lokve, Delnice, Ravnagora, Vrbovsko, Severin, Prilisce, Károlyváros, Jaska, Stupnik, Zágráb — 189 km. A susáki cél a Continentál szállónál lesz.

— **Horvátosít a posta.** Ilyen című hírnünk, melyben megirtuk, hogy egy táviraton a posta Csáktornyát C a k o v á c - nak keresztelte el, leginkább postai körökben keltett nagy feltűnést. Schmiermund Ernő főfelügyelő azonnal vizsgálatot rendelt a furesa ügyben és annak megállapítására, hogy hol követték el a hibát, bekérte tőlünk a kérdéses táviratot. Ezt mi természetesen a legnagyobb készséggel becsátottuk a vizsgálat rendelkezésére, mert megelégedésünkre fog szolgálni, ha hozzájárulhatunk ahhoz, hogy a jövőben ilyesmi ne fordulhasson elő. Schmiermund Ernő főfelügyelő megígérte, hogy a vizsgálat eredményét tudatni fogja velünk. Ezt annak idején közölni fogjuk.

— **A kikötőből.** Aug. 29. É r k e z e t t : Edoardo Musiol osztrák gőzös Buenos-Ayresből, 3566 tonna tengerivel.

I n d u l t : József Ágost Főherceg magyar gőzös Barcelonába, üresen; Széchenyi magyar gőzös Rotterdamba, 1000 tonna fával, 150 tonna liszttel, 250 tonna babbal, 30 tonna enyvvvel és 20 tonna ásványvízzel; Belvedere olasz gőzös Triesztbe, üresen; Barletta olasz gőzös Bariba, 30 tonna fával, 10 tonna tengerivel és 15 hordó olajjal.

— **Uj közgazdasági szakmunka.** Röviden jelezte már A Tengerpart, hogy az ősz folyamán egy nagyszabású közgazdasági szakmunka jelenik meg Budapesten. Írói: Martos Sándor és Berkovits Jenő szakemberek, fővárosi banktisztviselők, akik a bonyolult bank-, hitel- és tőzsde-élet minden ismeretével egy praktikus, hiányt pótló hatalmas kézikönyvet adnak a „Bank- és Tőzsde”-vel mindazok kezébe, akiknek bankhoz, tőzsdehez közük van, általában a nagyközönségnek, amely ezideig gyakran érezhette egy ilyen nagy gyakorlati munka hiányát. A munkát Bizony László jónévű fővárosi újságíró kollégánk szerkesztette. Az ő ismert gyakorlati érzéke és kvalitásai biztosítják a „Bank és Tőzsde” könnyű, világos stílusát, egységét, áttekinthetőségét, messzemenő praktikus hasznát. Amiért erről hosszasan megemlékezünk, annak oka, hogy a munka írói s szerkesztője könyvükben külön fejezetet szentelnek az egyetlen igazi gazdasági géppont, a magyar tengerpart Fiume közgazdasági életének ismertetésére. Bizony László és Martos Sándor itt is jártak és tanulmányozták Fiume közgazdaságát.

— **Nagy lopás.** Kantoci Márk susáki magánzó tegnap meglepetten konstataulta, hogy lakásából eltűnt 9000 korona készpénz, amelyet egy fadóbozban tartott. A pénzzel együtt eltűnt Kantoci kocsisa is s ez körülbelül mindent megmagyarázott. A csendőrség nyomozza a kocsist. Letartóztatták a magánzó eselédjét Brajz Fannyt is, mert azt hiszik, hogy bűntársa a tolvajnak.

— **Szerencsétlenség a papirgyárban.** — Krivics Lőrinc 59 éves papirgyári munkás tegnap a gyártelepen néhány méternyi magasságból lezuhant és súlyos sérüléseket szenvedett. A kórházba szállították.

Távirat — Telefon.

—«O»—

Egy millió jótékony célra.

WIESBADEN, aug. 29. Egy itt meghalt Grebert nevű főkepezés, szülővárosának, Langenschwalbadnak egy millió márkát hagyott jótékony célra.

Az elnök leánya.

NEWYORK, aug. 29. Wilson leánya ma reggel sétalovaglás közben leesett a lóról és súlyosan megsérült.

A kolera.

SZERAJEVO, aug. 29. Minthogy néhány határmenti községben koleraesetek fordultak elő, a hatóságok szigorú határozatot rendeltek el Montenegró felé.

PALÁNKA, (Temes m.) Több gyanus megbetegedés történt, három esetben kétségtelenül ázsiai kolerát állapítottak meg.

CSUROG, (Bács m.) aug. 29. Egy ember kolerában meghalt.

CSONGRÁD, aug. 29. Egy asszony rövid rosszullet után meghalt. A tisztí főorvos ázsiai kolerát konstatálta.

Halálos ítélet.

BÉCS, aug. 29. Jakubovics tisztiszolgát aki Eisenkolb kapitányt és Bolza Mária grófnőt agyonlőtte, ma halálra ítélték.

A dévai postarablás.

DÉVA, aug. 29. A postarablás ügyében a postakocsist és még két embert letartóztattak.

Beszakadt árucesarnok.

LONDON, aug. 29. Egy árucesarnok teteje ma reggel beszakadt. Négy asszony, egy férfi meghalt, nyolcan súlyos sérüléseket szenvedtek.

Tűz a kórházban.

BUDAPEST, aug. 29. Az Újszentanna-kórház konyhájában ma reggel tűz támadt. A betegek között óriási pánik támadt, kiguráltak az ágyakból és leszaladtak az utcára. Csakhamar megérkeztek a tűzoltók, akik eloltották a tüzet.

Az eltűnt nyakékről.

BERLIN, aug. 29. Az eltűnt 4 milliós nyakék ügyében egy magát megnevezni nem akaró ember jelentkezett a Lloydnál, ki szavalható módon előadta, hogy ha 1 millió francot és büntetlenséget biztosítanak neki, ő visszahozza az ellopott nyakéket. A Lloyd belement az üzletbe és egy hivatalnok az emberrel együtt Párisba utazott. A rendőrség ajánlkozott, hogy kivallatja az embert, de a Lloyd inkább a jelentkezővel tárgyalt. Aki hiszik, hogy valaki csak meg akarja tréfálni a Lloydot.

Meghiúsult betörés.

NAGYSZALONTA, aug. 29. Szabó Imre itteni vendéglősnél betörésre készültek Gergely Károly és Szerecsen Gergely. A csendőrségnek besugták a készülő betörést, lesbe álltak és a két legényt, amikor be akartak hatolni a vendéglős lakásába, el akarták fogni. Gergely Károly revolvvert rántott és a csendőrökre lőtt, mire ezek is kénytelenek voltak tüzelni. Gergely Károly a golyóktól találva, holtan rogyott össze. A másikat elfogták.

Halálos ütés.

BUDAPEST, aug. 29. Ma déli 12 órakor a Mária Terézia téren két utca-öntöző összevesszett. Az egyik felkapta a vizesövet és úgy vágta főbe a kollegáját, hogy haldokolva szállították a kórházba.

Öngyilkos görög alkonzul.

TRIESZT, aug. 29. Még hétfőn történt, hogy Alcibiadesz Stavna itteni görög helyettes konzul megmérgezte magát, de csak ma fedezték fel az öngyilkosságot. A konzul már meghalt. Tették az az oka, hogy a börzén eljásztotta vagyonát.

Asszonyok drámája Osztenében.

OSZTENDE, aug. 29. Tegnap este két hölgy érkezett egyik szállóba. Minthogy a vacsorán nem jelentek meg, lakásukon keresték őket, de az ajtó zárva volt. Betörték az ajtót és a szobában halva találták a két nőt. A fiatalabbnak esipkekendő volt a szájába tömve, a másik egy törülközőkendőre felakasztotta magát. Az egyiknek a táskájában nyolc márkát találtak. A két hölgy kilétét még nem tudták megállapítani, sem azt, hogy milyen dráma játszódott le a szálló szobájában. Csak annyit állapítottak meg, hogy az idősebb nő megfojtotta a fiatalabbat. Ennek a nyakán ugyanis fojtogatás nyoma látszik, amely az idősebb kezétől származik.

Tűz egy gőzhajón.

NEWYORK, aug. 29. A Hamburg-Amerika Line „Imperator“ nevű hajóján tűz ütött ki, 2000 ember volt a hajón, akik között óriási pánik keletkezett. A tüzet hamarosan eloltották, de a tolongásban 3 embert agyonnyomtak. A kár nagy, mert az élelmiszerraktárt, ahol a tűz kiütött, víz alá kellett helyezni.

A görög hajók és a Dardanellák.

ATHÉN, aug. 29. Galibég közlése szerint a porta a görög kereskedelmi hajóknak csak éjjel engedi meg a Dardanellákon való átvonulást, mert ezeken a hajókon nappal a görög lobogó leng, már pedig addig, míg a diplomáciai viszony nincs helyreállítva, nem lehet megengedni, hogy hajók görög lobogó alatt a tengenszoroson átmenjenek.

A bandaharcok fölélednek.

KONSTANTINÁPOLY, augusztus 29. Koschikuvák és egyéb községekben bandák alakultak, melyek összeütköztek a bolgár hatóságokkal.

Albánia területéből.

BELGRÁD, aug. 29. Monastir és környékének lakossága azon óhaját fejezte ki, hogy Frezbá-ig és Floriná-ig a vidék, mint Monastir szükséges kerülete, Szerbiához csatoltassék.

Az orosz álláspont megváltozott.

BERLIN, aug. 29. A Lokalanzeigernek táviratozzák Pétervárról: Az orosz kormány lemondott arról a tervről, hogy diplomáciai lépéseket fog tenni Törökország ellen, egyrészt azért, mert Anglia és Franciaország nem heleslík ezt az eljárást, másrészt és főleg pedig azért, mert inkább Oroszország érdekében való, ha Drinápolyt a törökök tartják meg, mintha a várost bolgárok megerősítik és fenyegetnék ily módon Konstantinápolyt.

Törökország követelése.

LONDON, aug. 29. A porta azt a területet, amely a Marica nyugati partján Musztafapásától Suffligig terjed, magának követeli, mert ennek a vidéknek megtartása fontos Drinápoly védelme szempontjából.

A török kormány nem enged.

PÁRIS, aug. 29. A Matin kiülön tudósítója jelenti, hogy legjobb forrásból származó információja szerint a török kormány semmi körülmények között nem fog engedni július 19-iki jegyzékében körvonalozott török-bolgár határból. Ezzel szemben a porta hajlandó volna a küszöbön álló tárgyalásokban több fekete-tengeri parti falut, amelyeknek bolgár lakossága van, Bulgáriának átengedni és Bulgáriára igen előnyös 5-10 évre szóló kereskedelmi szerződést kötni.

Elárusítóleány

ki a magyar és olasz nyelvet bírja, a zonnal felvétetik: Hromatka A. könyvkereskedésében, Fiume, Corso,

Raktárkezelőt

keres fiumei gyár. Munkakör: felügyelet, továbbá az anyagmegrendelések kiírása, számolás, nyilvántartások vezetése, szóval főleg írásbeli munkálatok. Olasz és német nyelv tudása szükséges. Ajánlatok „Becsületese” jelige alatt e lap kiadóhivatalához küldendők.

Eladó, helyszüke miatt egy hosszú zongora. Cim a kiadóhivatalban.

Mindennemű írásmunkák (fogalmazás, másolás, címzés, stb.) otthoni elvégzését lelkiismeretes gyors és esinos kivitelben vállalom. Cim e lap kiadóhivatalában.

Alapos vizsgálatok

igazolták, hogy azon mosónőknek, akik állandóan és észszerűen csakis SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓSZAPPANT használnak, szép fehér, sima és puha kezük van, mert a SCHICHT-SZAPPAN rendkívül enyhe, teljesen tiszta és még langyos vízben is jobban lehet vele mosni, mint más szappannal meleg vízben. Más szappannál sokat kell dörzsölni, míg a SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓSZAPPANNAL teljesen elegendő, ha azzal egyszer átsimítjuk a ruhát.

Az „ASSZONYDICSÉRET“ mosó-kivonatot minden nő dicséri, mert a ruha beáztatásához ez a legideálisabb szappanpor.

A női szépségnek

semmi sem árt jobban, mint a naphosszat való kinlódás a páratelt levegőjü mosókonyhában, továbbá a fáradságos munka, a mely a mosással jár, ha a régi módszer szerint közönséges szappannal mosunk. Azok, a kiknek a SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓSZAPPAN segít a mosásban, életvidámak, egészségesek és élénkek maradnak. Mert minden fáradságot meg lehet takarítani, a munkát a legesekélyebbre lehet redukálni ezzel a szappannal.

Az „ASSZONYDICSÉRET“ mosó-kivonatot minden nő dicséri, mert a ruha beáztatásához ez a legideálisabb szappanpor.

IDEGENFORGALOM

(Mouvement d'étrangers)

— **Abbáziában talál tárgyak.** Az abbáziai rendőrségen a következő tárgyak fekszenek: egy arany női karperec, egy utazó bőrönd női ruhákkal, egy csomag női fehérnemű, egy gyermekköpeny, egy ezüstfogantyus bot. Igazolt tulajdonosaik átvehetik Luger Péter főbiztosnál, a vásárcsarnok feletti rendőrhivatalban.

Abbáziai Program.

Aug. 30-án, szombaton:

a Quarnero kávéházban Divat hölgyek versenye!

Értékes emléktárgyat nyer:

- 1.) a legdivatosabb toilette
  - 2.) a legérdekesebb kalap
  - 3.) a legkülönösebb retikül
- tulajdonosnője. A díjakat egy hölgyekből és urakból vegyesen álló jury ítéli meg. Minden jelenlevő résztvesz. Coupon nincs.

Aug. 31-én, vasárnapon:

az Arkád-kávéházban (a Quitta fürdőnél)

PRESTIDIGITATEUR-ELŐADÁS.

„Salamon-király“ mágiusmester bűvész- és spiritista mutatványai. Csakis újabb, még eddig nem ismert, megmagyarázhatatlan csodákat mutat be.

Kápráztató! Felfoghatatlan!

Kezdetük 9 órakor. — Utolsó hajó Fiuméba 11 órakor.

ABBAZIA

tegnap érkezett fürdővendégei:

(Hötes arrivés hier:)

Fabjanovic Jan Plock	Cornelia
Krynicki Vladislav Vloclavek	Cornelia
Kalandra J. Chrudim	Cesky
Bijalski J. M. dr. Kiew	Cesky
Weil Róbert dr. Wien	Riviera
Roslushel Mór dr. Budapest	Riviera
Maróth Sándor Arad	Riviera
Baraxa Béla Erzsébetfalva	Riviera
Wahle Fritz Wien	Riviera
Sipos Kálmán Kaposvár	Luiano
Orienter Károly Budapest	Luiano
Fryez Félix Sosnowice	Mascagni
Szabó Zsigmond Budapest	Mahler
Makey Kálmán Debrecen	Habsburg
Eberl Hans Khittelfeld	Margit
Lukas Hermine	Plesch
Wrzecionke Rudolf dr. Teschen	Plesch
Davidowich Maryan Galicia	Zdenka
Kormos Ede Budapest	Jolanda
Reisz Lipót Malacka	Jolanda
Stefani Lajos M. Vászárhely	Jolanda
Simberski Jan Jicin	Liburnia
Mostalir Emil Jicin	Liburnia
Mandic Slava Grobnitz	Liburnia
Gaus Stanka Drobnik	Liburnia
Schneider D. Budapest	Triglav
Moritzky Ottokár dr. Wien	Smerdel
Reischk Rudolf Wien	Smerdel
Keelj Alois Laibach	Smerdel
Seligmann Albert dr. Wien	Lokey
Bedall Ágost	Lokey
Sonnleitner Anna Wien	Lokey
Fischer Lipót Wien	Neues K.
Lederer Oszkár Nachod	Neues K.
Blumenfeld Emil dr. Jaroslau	Neues K.

Czite Franz Budapest
Illés Imre Szeged
Somogyi István Nagyatád
Tóth Lajos Budapest
Székely Lipót aKransebes
Deutsch József Budapest
Rigó József Kaposvár
Kovács Eelmér Pozsony
Horváth Mariska Pécs
Alföldi Mór Eger
Karr Margarethe Valsleben
Russa Anie Wien
Hani Richárd Olmütz
Bucek E. Frank Wien
Balaskó Rudolf dr. Wien
Klemen Max Berlin
Puwell Friedrich Essen
Wolf Camilla Prossnitz
Schlesinger Erna Weisskirchen
Anheur Károly Lugos
Ilka Sándor Zágráb
Fischer Alfréd Wien
Griesz Vilmos Budapest
Pilzer Jelma Wien
Robinson H. Wien
Frankel Sándor Óbecse
Schulhof Ö.
Wlof J. B. Kovno
Freihmann Gabriel Wien
Pitsner Herman Budapest
Judkowski Sámuel Varsó
Zagorski József R. Wien
Neumann Emil Budapest
Grab Max Wien
Papitz Dusan Pancsova
Geblei József Szabadka
Albert Alajos Teplic
Albert Elvira Weinberger
Mulle Gusztáv Gráz
Halmos Károly dr. Budapest
Bloch Sándor Budapest
Nagy Sándor Budapest
Karatsen Antal Budapest
Paschkis Wien
Deutsch Mika Kapronca
Lajeidus Leon
Jevric S. Budapest
Schmid Elza Charlottenburg
Fabian Lajos Budapest
Singer Emma Wien
Maisenbacher Fritz Pforzheim
Kaufmann Richárd Wien
Neumann Oszkár Berlin
Rosenack Margit Budapest
Strasser Stefan Wien
Frank Selma Wien
Eve Louise Wien
Hoffmann János Budapest
Demeter V. Kolozsvár
Schwarz Pál Szolnok
Richter Erna Wien
Pozsolt J. Budapest
Sugár Gyula dr. Miskolc
Engelhart G. München
Aigner Gyula Szeged
Weissberg Leó Serajevó
Székely Lajos Serajevó
Horváth Jenő
Schwarz A. Nagyatád
Deutsch Ignác Wien
Fiala Fritz Wien
Svoboda Hanny Wien
Neumann Gusztáv Budapest
Rács Tivadar Budapest
Molnár Sándor Budapest
Hlavacek Ludmila Velyne
Kalkova Fanny Velyne
Nakolies Georg dr. Zombor
Steiner Arnold Wien
Sebestyén Gyula Budapest
Kirchheimer Sigmund Wien
Schidloff Hugo Wien
Woydecki Valeria Varsó
Berger Hedwig Wien
Jasny Paula Grác
Holanik Herm aWien

Neues K.
Bristol
Bristol
Bristol
Bristol
Bristol
Bristol
Bristol
Bristol
Bristol
Strand H.
Strand H.
Grand H.
Grand H.
Grand H.
Grand H.
Grand H.
Wienerheim
Wienerheim
Wienerheim
Wienerh.
Wienerheim
Wienerheim
Wienerheim
Breiner
Breiner
Breiner
Breiner
Breiner
Breiner
Speranza
Breiner
Speranza
Scheler
Scheler
Securanst.
Securanst.
Zotter
Zotter
Stefania
Stefania
Stefania
Stefania
Stefania
Nada
Stela
Herkules
Westphal
Westphal
Janette
Janette
Janette
Quarnero
Quarnero
Szege
Szege
Szege
Szege
Szege
Szege
Bellevue
Bellevue
Bellevue
Bellevue
Palace
Palace
Palace
Palace
Palace
Bellevue
Quisisana
Opisiana
Quisisana
Hausner
Hausner
Antoniushof
Antonius.
Antonius.
Antoniushof
Schlosser
Schlosser
Schlosser
Ayram
Ayram
Ayram
Augusta

Oller Henrik Przemysl
Tanczer József Budapest
Kirschner Nathan
Wohl Henrik Vác
Krischer Regina
Holzer Izsák
Aseher B. Krakau
János Izidor Lemberg
Schlesinger Samu Budapest
Nathan Frigyes Budapest
Schneider Leopold Wien
Pick Josefina Wien
Tyrman Anna Temesvár
Damm Marie München
Guttman Malvin Budapest
Schwarzenberb Bernát Budapest
Lampl Emil Wien
Dostal Josef Wien
Holzmann Theodor Wien
Prager Sámuel Budapest
Dawidowicz Emil Stanislau
Haus Georg Pola

Augusta
Jeanette
Stern
Stern
Stern
Stern
Breiner
Breiner
Breiner
Breiner
Quitta
Quitta
Quitta
Austria
Austria
Schanzer
Saussonci
Liburnia
Viktor
Viktor
Union

AUSTRO-CROATA.

Tengerhajózási Részv.-Társ. Ponte (Veglia)

kirándulásai

Slavia, Frankopan s Kvarner gőzhajókkal:

Szombat, aug. 30-án. Lussingrande és Lussinpiccolóba. Ind. Fiuméből reggel 7.35, Abbáziából 8.20, Lovranából 8.40-kor; visszaérk. Lovranába este 8.10, Abbáziába 8.35, Fiuméba 9.20 órakor.

Szombat, aug. 30-án: Portoré és Cirkvenicába. Ind. Abbáziából d. u. 2, Lovranából 2.20 órakor; visszaérk. Lovranába este 7.20, Abbáziába 7 órakor.

Vasárnap aug 31-én: Sansego-szigetére. Ind. Fiuméből reggel 7.30, Abbáziából 8.20, Lovranából 8.40-kor; visszaérk. 8 órakor este.

Vasárnap, aug. 31-én: Arbé-ba. Ind. Fiuméből reggel 7.35, Abbáziából 8.20, Lovranából 8.40; visszaérk. Lovranába este 6.10, Abbáziába 6.35, Fiuméba 7.20 órakor.

Bővebb felvilágosítások és jegyek kaphatók:

Fiumében: az Austro-Croata ügynökségénél, Riva Cristoforo Colombo 4. sz. (Telefon 12-64.)

Abbáziában: a mólón levő Austro-Croata pavillonban. (Telefon 272.)

Lovranában: a Mandria könyvkereskedésben a kikötőnél.

— Étterem a hajón. —

Mindenkinek kedves

Ajándék

FIUMÉ
kikötőből

Fűszák kávé

(en miniature) finom
pörköltkávétöltve.

Kapható - 3 minőségben -

G. STOCHEL csemegéztetőben

Marino szálló Lido-Venezia

(az Excelsior mellett).

Nagy étteremmel. — Modern kényelemmel.

— Mérsékelt árak. — A penzióba fürdőkamra használata is bele vehető.

Vianelli A. tulajd.

KÖZGAZDASÁG.

—o—

+ Konstantinápoly szabad kikötő lesz.

Azokat a mérhetetlen gazdasági és pénzügyi csapásokat, amelyek a török birodalmat a legutóbbi, hosszú háborúskodás folytán érték, a kormány különféle közgazdasági fényszabályokkal szándékozik ellensúlyozni. Ezek közé tartozik elsősorban az a nagyfontosságú terv, hogy Konstantinápolyt szabad kikötővé alakítsák át. A tervnek egyik alap gondolata az, hogy hatásos és sikeres versenyt támasszanak a görög Szalonikinek, amelynek szabad kikötővé való átalakítása már alig késheket soká, más részt pedig, hogy az átmeneti kereskedelmet továbbra is lekössék a török főváros részére. Számos élelmiszert termelő ipariüzem szándékozik Konstantinápolyban letelepedni, de igen sok félterméket feldolgozó gyárban is megvan a hajlandóság új vállalat alakítására, ha a kormány céltudatos és helyes iparfejlesztési politikával támogatja őket. Ennek az akciónak természetes folyamánya lesz, hogy az európai nyersanyagokat feldolgozó és féltermékeket előállító ipartelemek erősebb mértékben gravitálnak majd a török főváros felé. Ezzel kapcsolatban a török kormány kebelében tárgyalások folynak abban az irányban is, hogy Konstantinápolyt egyébiránt kitűnő kikötőjét modern berendezésekkel, javításokkal, az illetékek megfelelő szabályozásával stb. versenyképessé tegyék, továbbá, hogy a török parti hajózást is élénkebbé és rendszeresebbé fejlesszék.

+ A német kereskedelem előnyomulása a Balkánon. Ausztriában, de Magyarországon is hetek óta mozgolódnak a kereskedői körök, hogy a békekötés után kellene valamit csinálni a Balkánon. A kivitelben érdekelt cégek szinte kórusban hangoztatják, hogy itt az ideje a Balkán államok gazdasági meghódításának, közben a lapoknak öles interviewokat adnak le, hogy ha valami így lesz, vagy úgy lesz, akkor majd micsoda üzleteket lehet kötni s ezenközben pedig az történik, hogy a német gyárak és kereskedőházak ügynökei valósággal ellepték a román, szerb és bolgár piacokat. Föltesszük, hogy koránt sem az a kíváncsiság vonzotta őket oda, hogy a nép lelkesedéséről közvetlen benyomásokat szerezzenek, hanem bizonyára az, hogy minden más nemzet exporttörökvisét megelőzve, idejében lefoglalják a maguk számára a kínálózó kiviteli alkalmakat. És ebben az eljárásban erősen megszetekintő perspektívát lehet megállapítani. A helyzet ma az, hogy az anyagilag ma erősen kimerült Balkán-államokbeli kereskedőosztály pillanatnyira talán éppen nem kívánatos üzletről, annál kevésbé, mert hiszen a moratórium törvények folytán hónapok fognak elmúlni, amíg régebbi tartozásait is kifizeti. E mellett az általános vásárlóképeség sem akkora ez idő szerint, amely nagyobb forgalomra adhatna reményt. Egy azonban mindezek mellett is bizonyos. Az, hogy a kereskedők raktárai jórészt ki vannak ürülve és így árura szükség van. Alig szükséges mondanunk, hogy a legelső alkalmat felhasználják — s ezt most a németek szolgáltatják — hogy megrendeléseket tegyenek. Természetes, hogy erőszben nagyon sokszor a régebbi összeköttetések szintén akadályai lehetnének egy-egy üzlet nyelbítésének, amde a német ügynökök ilyen esetben rendkívül kedvező fizetési feltételekkel igyekeznek a rendelést megszerezni. Amint fentebb is említettük, egyelőre nincs

talán szó nagyobb üzletkötés lehetőségéről, de alapjában véve éppen ez könnyíti meg a német ügynökök munkáját és térfoglalását, mert akkor, amidőn a gazdasági viszonyok javulásával, sőt föllendülésével kapcsolatban a fogyasztás lényegesen fog emelkedni, már kipróbált összeköttetések terjesztik ki automatikusan a németek keresedelmi térfoglalásának határait. Az osztrák és a magyar exportcégek pedig majd yargalásznak a morzsák után.

A legajánlatosabb fiúmei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Minikét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és kőbányai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Velence San Marco szálloda

(Campo S. Luca).

Modern berendezés. — Fürdők. — A génuai kiállításon dícsérő okmányokkal kitüntetve. SZOBÁK 2 és fél LIRÁTÓL FELJEBB.

Tengeri fürdő Lusinpiccino Cigale Strand-Hotel és Bellevue penzió - Cigale -

Minden kényelmet biztosító elsőrangú családi otthon. Magyar ház. Prospectus.

Lakást keresek

4 szoba, fürdő-szoba, konyha, eseléd-szoba és egyéb mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással OKTÓBER 1-re. Lehetőleg új házban. Ajánlatokat ár megjelölésével sürgősen kérem a tengerészeti hatóság portásánál leadni.

Lido - Venezia SPLENDID-HOTEL

(Villa Principessa Giovanna.)

Elsőrangú szálló 100 szobával. — Kitűnő konyha. — Penzió 11—15 lira. —

Hotel Pilsen Meublé

110 szobával 3 lírától személyenként. Lift, fürdők.

Motorcsónak

Caprani G. tulajd.

Házvezetőnői

állást keres munkaszerető idősebb leány.

Cim a kiadóban.

Velence Szt. Márktér Ortes Rosa és Tsa.

kávéháza és cukrászdája.

A legelőkelőbb társaság és az idegenek találkozó helye.

—o Estéknént zenehangverseny. —o

Az előrehaladt idény miat!

Bátorkodunk ezennel a következő cikkeket mélyen leszállított árak mellett ajánlani:

Levantine, szegélylyel garantált szinek à Kor. —.48

Fehér ruhavászon bosnyák módra à Kor. —.26

Csikos creppon legújabb divat à Kor. —.38

Percail, elegáns minták à Kor. —.50

Panama, minden modern színben à Kor. —.90

Szinezett zefir, legújabb minták à Kor. —.85

Voil de Laine, tiszta gyapju modern minták à Kor. 1.--

Eponge(szivacsos) minden színben sima és mintázott.

Tisztelettel

WEISS M.

FIUME, CORSO 11.

Trieszt Corso 9.

Bécs IX.

Szabott árak.

Divat- és kézműáru-cikkek, férfiruhaszövetek, selyemáruk, szőnyegek, butorszövetek, fehérneműk, gyapotáruk, női- és gyermekkonfekciók, csipkék, himzések, szalagok és az összes felszerelési cikkek eladása

1913. augusztus 31. Vasárnap.

Adelsberg a világ legszebb és legnagyobb barlangja

DÉLUTÁNI
KÜLÖNVONAT

50% menetárengedménnyel

ADELSBERG-be

A villanyal ünnepélyesen kivilágított barlang megtekintése. — Étterem és buffet a föld alatt. — Hangverseny és tánc a nagy táncteremben. — Cs. k. barlangpósta.

A kirándulást a barlangba kedvezőtlen időben is megtartják, mert a barlang utjai tiszták és szárazak.

Menetár a barlangba való belépés díjával
II. osztály 8.20 K. — III. osztály 6.30 K.

Indulás Fiuméből: 1 óra 30 p.-kor. délután.
Visszatérés Adelsbergből este 8 óra 30 p.-kor.

SCHÖN I. — Szépség és hajápolási terme — SCHÖN I.

Via Carducci 12. II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- ápolás (manicur, villanyos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 11-99.

ADRIA szálloda és étterem

Adamich - utca

Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO

Kedvelt találkozóhely

A városcentrumában, a hajóállomások közelében villamos vasúti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, árak.

Kitűnő német és olasz konyha.

A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

RITKA ALKALOM!

Egy 18|22 lörös, négyhengeres használt

AUTOMOBIL

a világhírű „Mercedes“ gyárból (a legjobb autógyártmány) ötüléses karosszériával, kitűnő állapotban

4600.-- kor.ért eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

Legalkalmasabb bevásárlási forrás

mindennemű vászon, kézmű, függöny női és férfi konfekció árukban és butorokban. (Heti vagy havi részletfizetésre)

Alessandro Roth

Fiume Via E. De Amicis 9 I. em.

Telefon 15-65

Nyomatott a „POLINIA“ Fiumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400).

Kiadó nagy 6 ablakos, 160 négyzetméter nagyságu

helyiség

hozzaváló 2 irodaszobával a város központjában. Cím a kiadóban.

Elsőrangú biztosítótársaság az osztrák-magyar monarchiában

akvizitőrt

keres aki a különböző biztosítási ágakban, különösen pedig az életbiztosítási ágban jár. Fix fizetés és jutalékok.

Előnyben részesülnek azok akik ezen foglalkozásban való jártasságukat s az eddig teljesített ilyenmű működésük eredményét kimutatni tudják.

Ajánlatok O. P. jellegével a kiadóba kértnek.

Rendes lakásért

elvállalnék lépcsőház, lakás vagy irodakarítást. Cím: „Állami 24“ főposta restante Fiume.

**PECSINEI SZANATORIUM
SUSAK-FIUME.**

Remek fekvés a tengerparton. Belső és sebészeti betegségek részére. Lábadozók részére is. Modern berendezés. Kitűnő hideg és meleg tengeri fürdők. Műtő berendezés. Röntgen sugarak, villamos gyógykezelés stb.

Szobák, teljes elátással 10 K.-tól. Orvos választás tetszés szerint.

Felvilágításokat nyújt

Telefon 500.

Az igazgatóság,
Táviratok: SANATORIJ - SUSAK.

ROSENBERGER B.

és testvére butorraktára

Fiume Corso 34 (Struppi ház) Telef. 504.

Cantridai fürdő és vendéglő

Tengeri fürdő, 250 szép kabinnal és napkurára szolgáló külön terrasszal. Nagy árnyas vendéglői kert terrasszal és tekepályával. Kitűnő konyha és kifogástalan borok. Kőbányai polgári sör. Villanyos összeköttetés Fiumétől a fürdőig. Vasár-és ünnepnapokon délután zene-hangverseny.

Fürdőjegyek fehéreneművel 40 fillér.

Olesó bérletjegyek.

Egy tisztességes

ujságáruló rikkancsot

napi 2-3 korona biztos keresettel délutáni foglalkozásra keres

A TENGERPART
kiadóhivatala.

Tripcovich D. és Tsa. hajózási vállalat Naponkénti nyári gyorsvonal

Triesztből Velencébe és vissza

a Venezia és Wurmbrandt gyorsgőzösökkel. Az ut tartama csak 3 óra.

Indulás Triesztből naponta 8 órakor d. e. Indulás Velencéből naponta 2 órakor d. u. vasárnap 8 órakor d. u.

Fiatal magyar szolgát

40-50 korona havi fizetéssel felvesz „A Tengerpart“ kiadóhivatala.

Irodai gyakornok,

ki a magyar nyelven kívül a német, olasz vagy horvát nyelvet is bírja, kezdő fizetéssel helybeli irodában felvétetik, Cím a kiadóban.